A°. 1861. N°. 174.

WOENSDAG 24 JULIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze N° behoort een BIJVOEGSEL.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der Stad Utrecht doen te weten, dat de ophaalbrug in de *Jeremie* aan den *Straatweg* naar *Vreeswijk*, wegens de vernieuwing dier *brug*, voor *rijtuigen* zal gesloten zijn van den 29. *Julij*, tot en met den 16 *Augustus* 1861 en dat gedurende dien tijd de groote route verlegd wordt door de *Philosophische laan*.

Utrecht, den 23. Julij 1861. Burgemeester en Wethouders voornoemd W. R. BOER, *Weth.*

Ter ordonnantie van dezelven. H. G. RÖMER.

UTRECHT, Woensdag 24 Julij.

De Poolsche Raad van State is den 16. dezer door den Aide-de-Camp des Czaars, generaal *Soukhozanett* geopend, met eene rede, die nu is bekend gemaakt, en van eenvoudigen aard is. Daarin wordt de wensch des keizers geuit, dat de leden van dezen raad als goede burgers, in het belang van het rijk zullen handelen, en het vertrouwen zullen waardig blijven dat de keizer in hen stelt. Aan een gastmaal, dat dien dag door den generaal den leden werd aangeboden, heeft hij meer bijzonder gewezen op den toestand des lands, die door de vaste en krachtige houding van den raad, en de kalmte van het volk, geheel naar wensch kan verbeterd worden. Wanneer het volk rustig, en met vertrouwen op zijn vorst de toekomst verbeidt, zou het die vrije instellingen bekomen, die het geluk en voorspoed kunnen aanbrengen. Die toekomst zou het dus zelf in zijne magt hebben, daar de vorst allezins geneigd zegt te zijn, die ten beste te doen keeren, wanneer Polen door rust en gelatenheid slechts medewerkt. De daarop ll. Zondag gevolgde demonstratie, ten gunste van Engeland, is dan ook aan beide zijden met kalmte behandeld; rustig heeft het volk de bloemkransen bij den Engelschen konsul neêrgelegd, en het *leve Victoria!* uitgeroepen; maar ook even bedaard heeft de policie een einde aan den oploop gemaakt, toen de demonstratie was afgeloopen.

Zal hiervan meerder vertrouwen, meerdere overeenstemming tusschen 't volk en de regering het gevolg zijn? Voor beiden is het te hopen.

Minder goed zijn thans de gemoederen in Hongarijë gestemd. Wat de natie verlangde, met aanvoering van verkregen regten door wet en geschiedenis, is ten eenen male verworpen. De keizer blijft zegevieren door onwil en vasthoudendheid. Liever wenscht hij onrust in zijn land, dan dat hij zijn volk naar deszelfs wenschen regere. Zonderling denkbeeld van een vorst en van zijne raadslieden. Heeft dan de geschiedenis hem nog niet geleerd wat de vorsten den volkeren, en de volkeren den vorsten verschuldigd zijn? Moet het regt van overheersching van enkelen dan altijd met bloed van onschuldigen worden afgekocht?

Wat het gevolg van het antwoord zal zijn, wie zal het zeggen; alleen zal elk begrijpen, dat het duidelijk is, dat men in de Hongaarsche bladen leest: »Men zal ons niet kunnen opdringen, noch door vleijerij, noch door redenering, dat het patent van Februarij en de Rijks-raad iets anders is, dan een nieuwe weg tot het centraal absolutisme, verborgen onder konstitutionnele vormen." — Dus geene verblinding, onder welken schoonschijn ook, maar volledige erkenning van de regten des volks wil men. Ook de voorsteller van het adres, de heer *Deak*, wil geen stap terug treden. »Men heeft zich zoo welwillend mogelijk getoond, zoo moet hij verklaard hebben, naar luid van brieven uit Pesth, maar nooit zal ik eene transaktie onderteekenen, die de historiesche regten van Hongarije opoffert, dat is, die niet gegrondvest is op de erkenning van den wettigen staat van zaken in 1848."

Niet alleen in Europeesch Turkije, maar ook in de overzeesche gewesten des Sultans worden strengelijk de egaliteits-regten gehandhaafd. Berigten uit Syrië doen zien, dat *Fuad-Pacha* maatregelen neemt, om alle beleediging van Christenen te voorkomen, daar hij er zware straffen op heeft gesteld. Van schadevergoeding aan de slagtoffers der Drusen wordt evenwel niet gesproken, in afwachting van dien heeft hij eene kleine wraakoefening bevolen op den Drusenfche *El Atrach*, wiens hoofd nu te Damascus voor het publiek ten toon gesteld zal worden, gewis tot afschrik voor de Drusen, — die zich daar niet meer bevinden! maar toch bezwaarlijk ter vergoeding voor de verliezen door de Christenen geleden.

Uit Rome wordt gemeld, dat de Fransche regering bij den Paus eene aanklagt tegen den bisschop van Portiers heeft ingediend, die den keizer in eene preek *Herodus III* heeft genoemd. De Raad van State te Parijs, had, naar bekend was, haar afkeurend oordeel reeds uitgesproken. De vraag is nu of *Pius IX* dat oordeel deelen en den bisschop deswegens eene straf opleggen zal. Zijne raadslieden zullen waarschijnlijk niet ligt een van hun gild gedesavoueerd willen zien, maar gelijk meer gebeurt, kon deze bisschop wel worden opgeofferd aan het verlangen om Frankrijk het voor de Rom. zaak te winnen, vooral nu blijkens andere berigten uit Rome de verhouding met generaal *de Goyon* alles behalve gewenscht is, zoodat deze zelfs zijne betrekkingen met den minister van oorlog Mrg. *de Mérode* heeft afgebroken. Eene depeche meldt, dat de minister ten gevolge dezer oneenigheden den Paus zijn ontslag heeft ingediend.

De sinds gisteren ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Van de Poolsche Grenzen, Maandag. Gisteren is te Warschau eene openbare lijkdienst gehouden voor prins *Czartoryski.* De dienst werd in de Kathedraal waargenomen door den aartsbisschop, terwijl alle andere kerken gesloten waren en alle werkzaamheden voor dien dag stilstonden. Toen de aartsbisschop, na afloop der plegtigheid, weder in zijn rijtuig stapte, werden de paarden door het volk afgespannen en werd de prelaat onder een ontzaggelijken toeloop plegtstatig huiswaarts geleid, terwijl de menigte zijn rijtuig voortrok.

Turijn, Dingsdag. In den senaat en de kamer der afgevaardigden is een koninklijk besluit voorgelezen, waarbij de zittingen dezer beide staatsligchamen voor een onbepaalden tijd verlengd worden.

Het officiëel orgaan van 21 dezer deelt een besluit mede, betreffende de voorwaarden tot regeling van de storting der voor de leening ingeschreven gelden. Dit besluit komt overeen met hetgeen daaromtrent gisteren per telegraaf reeds is gemeld, uitgezonderd de bepaling van den termijn der *derde* storting, die nu, volgens het officiële blad, na 45 dagen moet plaats hebben. De inschrijvingen zullen zoodanig worden omgeslagen, dat geen bedrag zal worden toegewezen, hetwelk minder dan 10 franks rente geeft, terwijl er ook geene fraktiën van tiende gedeelten van franks bij de rente zullen zijn. De af te geven deklaratiën, bevattende de kwitantie van storting van het eerste $^1/_{10}$ gedeelte, zullen onmiddellijk na de sluiting van den inschrijvingstermijn worden ingetrokken, tegen overgifte van de voorloopige certifikaten aan toonder. Bij een ministerieel besluit zullen nader de koers van uitgifte en alle andere voorwaarden worden vastgesteld.

De *Opinione* meldt, dat de geestelijke die graaf *Cavour* op zijn sterfbed heeft bijgestaan, naar Rome is vertrokken, omdat de Paus het verlangen had te kennen gegeven, om van hem persoonlijk eenige bijzonderheden omtrent de laatste oogenblikken van den graaf te vernemen.

Londen, Dingsdag. In de zitting van het Lagerhuis heeft lord *John Russell*, in antwoord op eene interpellatie van den heer *Griffith* verklaard, dat dagbladen verzekeren, dat de Engelsche konsul in Egypte een bezoek heeft afgelegd op het terrein der doorgraving van Suez, en dat hij aldaar zijne tevredenheid had te kennen gegeven over de werkzaamheden aan het kanaal, doch dat er nog geen enkel berigt bij de regering was ingekomen, waarin dit een en ander bevestigd wordt.

Londen, Dingsdag. Men meldt uit Rome van den 21. Bij den Paus is eene aanklagt ingediend door de Fransche regering tegen den bisschop van *Poitiers*, die in eene in zijne kerk gehouden leerrede keizer *Napoleon III*, *Herodes III* heeft genoemd. Generaal *de Goyon* heeft de officiële betrekkingen met Mgr. *de Merode* afgebroken.

De Agincourt en Dovercastle zijn uit Lissabon aangekomen. De eerste met 25,000, de tweede met 20,000 oncen goud van Australië aan boord.

Marseille, Dingsdag. De heer *Lavalette* is zoo even hier aangekomen. Van den 10. berigt men uit Syrië, dat er te Damaskus eene proklamatie van *Fuad-Pacha* is verschenen ter gelegenheid der nieuwe regering. Zij bevat strenge waarschuwingen en bedreiging, dat alle beleediging van Christenen onmiddellijk zal worden gestraft, maar nog geenerlei bepaling omtrent schadevergoeding voor de slagtoffers van Damaskus. Men verzekert dat het hoofd der *Hauran-Bedouinen*, op bevel van *Fuad-Pacha*, heeft gevangen genomen en gedood het hoofd der Drusen *El Atrach*, wiens hoofd te Damaskus zou worden ten toongesteld.

Marseille, Dingsdag. Volgens tijdingen uit Rome van 20 dezer, heeft de heer *de Mérode*, ten gevolge van de geschillen met den generaal *Goyon*, zijn ontslag bij den Paus ingediend. Hij heeft bij die gelegenheid de meest mogelijke voorkomendheid ten aanzien van Frankrijk aanbevolen.

De tijdingen uit Napels, mede van den 20 houden in, dat de demokraten zeer tevreden zijn over het ontslag van *Spaventa.* De Napelsche gedeputeerden bij het Italiaansche parlement zijn teruggekeerd en met teekenen van afkeuring ontvangen; alleen *Ricciardi* is toegejuicht. Hij heeft voorgesteld om te petitionneren dat Napels tot hoofdstad van het Italiaansch koningrijk zal worden verklaard na de oplossing der Romeinsche kwestie.

Cialdini heeft op nieuw eene proklamatie uitgevaardigd, waarin hij alle liberalen oproept om zich met hem te vereenigen. »Zonder u," zegt hij daarin, »vermag ik niets, met u alles."

Turijn, Dingsdag.

De *Nazionale* berigt, dat de rooverijen in den omtrek van Napels weder begonnen zijn. Uit Sora wordt van den 21. gemeld, dat *Chiavone* beproefd heeft in dat distrikt door te dringen, en dat dien ten gevolge gevechten hebben plaats gehad, waarbij de bandieten met de bajonnet over de Liri teruggedreven zijn. De *Popolo d'Italia* bevat eene korrespondentie uit Cattanzaro, houdende dat te Zagarise de nationale garden zich aan eene bende van 40 bandieten aangesloten, de nationale vlag verbrand en vervangen hebben door de Bourbonsche. Zij hadden een kapitein, den burgemeester en onderscheidene liberalen gedood en waren brandstichtende en plunderende verder gegaan, tot zij eindelijk op eene kolonne nationale garden gestuit waren. De tijdingen uit Cetrone waren geruststellend.

De *Italia* zegt, dat de benoeming van *Benedetti* tot ambassadeur, niet tot gevolmagtigd minister, bij ons hof zeker is.

Zoo als wij gister reeds gelegenheid hadden aan de meesten onzer geabonneerden per afzonderlijk berigt mede te deelen, zijn de beraadslagingen over de miliciewet geëindigd met de aanneming van het ontwerp met 39 tegen 25 st. Art. 190, waarbij bepaald werd, dat de ligtingen van 1857 tot 1861 6 in plaats van 5 jaren in dienst zouden blijven, is met groote meerderheid verworpen. Een Voorstel van den heer *de Brauw*, ter bepaling dat hij, die vóór het in werking treden dezer wet regt heeft verkregen op definitieve vrijstelling wegens broederdienst, ook na de in werking treding blijft vrijgesteld, werd verworpen. — Daarna zijn de eerste 4 aan de orde gestelde wetsontwerpen behandeld en aangenomen. Bij de daarover gevoerde diskussien is door den min. v. kol. de toezegging gedaan, dat in het volgende jaar een nieuw tarief van regten voor Ned. O. Indië zal gereed komen. — Nog heeft de heer *Begram* de regering geïnterpelleerd betreffende haar voornemen tot het indienen van een wetsontwerp ter afkoopbaarstelling van de tienden, waarop door den Min. v. just. de toezegging is geschied, dat eene tot die zaak betrekkelijke voordragt in den aanvang der volgende zitting zal worden ingediend.

— Z. M. heeft eervol ontslag verleend aan *C. J. Bax van Dongen*, als burgem. der gem. Heusden; pens. verleend aan *J. Biekart*, visiteur der in- en uitg. regten en akz. te Oldenzaal, *f* 720; *L. Kivits*, ontv. te 's Bosch, *f* 2046; *T. Oreel*, komm. 1. kl. te Dronrijp, *f* 527; *M. Westveer*, meter en taxateur van den turf te Kampen, *f* 715; *B. J. Vrieling* of *Frielink*, komm. 1. kl. te Stadskanaal, *f* 584; *L. D. Oosterveld*, komm. te Termunterzyl, *f* 408; *H. Welink* of *Weelinck*, komm. 2. kl. te Loppersum, *f* 352; *S. Hulst*, kontr. 1. kl. te Zuidhorn, *f* 1172; *K. van Engen*, komm. 1. kl te Havelte, *f* 454; *J. C. Grassman*, dir. van het postkant. te Zeist, *f* 331; *A. E. A. Phaff*, wed. van *A van den Ham*, in leven visiteur der in- en uitg. regten, *f* 449; *J. W. Ruyghaver*, wed. van *L. F. Temminck*, in leven kontr. der dir. bel. te Rotterdam, *f* 798.

Z. M. heeft den 2. luit. *M. A. Kuytenbrouwer*, van het 3. reg. vest.-art. overgeplaatst bij de art. van het leger in Oost-Indie; benoemd tot off. van

gez. 3. kl. bij de Nederl. zeemagt den heer *G. J. Rochat*, heel- en verloskundige.

— De audientie van den Minister van oorlog zal op Dingsdag den 30. dezer niet plaats hebben.

§— In de mem. van beantwoording nopens de dading tusschen den Staat en de Maatschappij tot indijking van op- en aanwassen in de Oosterschelde wordt te kennen gegeven, dat de Regering, zoo-als reeds in de mem. van toelichting is uiteengezet, zich vereenigt met het gevoelen der leden, die meenen, dat bij deze dading het wezenlijk belang van den Staat zwaarder moet wegen dan ondergeschikte bedenkingen. Zonder deze transaktie voorloopig geen kanaal door Zuid Beveland, dus geene afdamming van de O. Schelde en dus geene tijdige voltrekking van den Zeeuwschen spoorweg. Wel zullen de werken aan dien spoorweg niet met de afdamming der O. Schelde aanvangen, maar alvorens er toe te kunnen overgaan, moet het kanaal door Z. Beveland gereed zijn, en daar hiertoe nu reeds nog wel twee jaar vereischt wordt, is meerder oponthoud zeer onwenschelijk. Bovendien, zonder te willen beoordeeln of door deze transaktie eene grootere koncessie jegens de Maatschappij gedaan wordt, dan waarop zij aanspraak kan maken, heeft de regering hierbij geene andere bedoeling dan de verwezenlijking van hetgeen men reeds bij het verleenen der koncessie van 1849 op het oog had, namelijk de aanhechting van een groot deel van Zeeland aan den vasten wal. Wordt de Maatschappij alzoo door de transaktie gebaat, het grootste voordeel er van zal toch zijn aan de zijde van den Staat.

§— Door de kommissie van onderzoek der overeenkomst met België tot vaststelling van een reglement van policie voor de stoomvaart op de gemeenschappelijke Maas, is rapport uitgebragt waarbij geadviseerd wordt tot het aannemen van dit stuk voor kennisgeving, het te doen drukken en ronddeelen en een exempl. te zenden aan den minister van buitenl. zaken. De kommissie voegde er de opmerking bij, dat zij sommige bepalingen te omslagtig en te onbepaald achtte, om op den duur te kunnen gehandhaafd worden.

— Dingsdag morgen is Zr. Ms. stoomschip Cycloop van het N. Diep naar Hellevoetsluis en Vlissingen vertrokken, en zal het in laatstgenoemde haven eenigen tijd verblijven.

— In een partikulier schrijven uit Rio-Janeiro aan de *Rott. Ct.* wordt betreffende de aldaar aangekomen schroef-stoomschepen nog het volgende gemeld: De Berkel heeft Falmouth, de Vecht Teneriffe aangedaan, om steenkolen in te nemen. Beide hebben tot nu toe vrij wel voldaan, doch veel is er nog niet over te oordeelen, daar het moeijelijkste gedeelte der reis nog te doen blijft, en zij nu nog in het geheel geen slecht weder gehad hebben. Den 3. of 4. van de volgende maand zullen de drie schepen denkelijk de reis naar Batavia vervolgen.

— De kapt. der genie, *F. van Hanswijk*, is van den Helder overgeplaatst naar Dordrecht.

— Gister is in de legerplaats te Milligen aangekomen eene batterij van het reg. rijdende artillerie, te Arnhem gestationeerd, welke batterij, ter sterkte van 4 officieren en ruim 100 onderofficieren en manschappen, bestemd is om met de reeds aldaar gekampeerde kavallerie-troepen te manoeuvreren. Tevens zijn heden nog in gemeld kamp aangekomen 12 officieren en 360 onder-officieren en verdere manschappen, welke van de bataljons infanterie, die den 17. Aug. de legerplaats zullen betrekken, reeds zijn vooruit gezonden, ten einde die in gereedheid te brengen.

— De militairen, die in de legerplaats te Zeist zijn gekampeerd, zullen zich, gedurende den kamptijd, des Zondags naar de gemeente Soesterberg begeven, ten einde de godsdienstoefeningen aldaar bij te wonen.

*— Den 18. Julij jl. hield het centraal veeartsenijkundig genootschap te Utrecht zijne 15. vergadering, onder praesidium van den heer *C. A. W. van Hoorn.*

Na het openen der vergadering, het voorlezen en goedkeuren der notulen, deed de sekretaris mededeeling van ingekomen brieven en boekgeschenken-

Onder de ingekomene brieven waren twee missives van zijne exellentie den minister van binnenlandsche zaken, waarvan de belangrijke inhoud werd besproken, en vervolgens verslag gedaan van den toestand des genootschaps en zijne werkzaamheden gedurende dit laatste jaar. Daaruit bleek, dat de heeren *C. A. W. v. Hoorn* en *H. J. Prakke* hunne benoeming tot lid van het genootschap hadden aangenomen en hiermede het getal der werkende leden voltallig was. Door den heer *F. G. Hekmeijer* werden eenige veeartsenijkundige opstellen, die in het volgende verslag zullen worden opgenomen, ter visie aangeboden.

Aan de nog loopende uitgeschreven prijsvraag over miltvuurvormen werd herinnerd, dat de tijd ter beantwoording in 1861 was verstreken.

Het programma voor de volgende algemeene vergadering werd vervolgens, na bediskussieerd te zijn, met algemeene stemmen aangenomen, om spoedig te worden afgedrukt en rondgezonden. — Die algemeene vergadering van het Nederlandsch veeartsenijkundig genootschap zal plaats hebben op den 31. Augustus 1861 te Amsterdam. Onder dankbetuiging werd de rekening en verantwoording van den thesaurier goedgekeurd.

Bij akklamatie werd tot voorzitter voor het volgende jaar gekozen de heer *C. A. W. v. Hoorn*, rijks veearts der 1. kl. te Amsterdam, terwijl tot ondervoorzitter werd benoemd de heer *H. J. Prakke*, rijks veearts der 1. kl. te Baarn.

Na inning der kontributie, werd de vergadering onder dankbetuiging door den voorzitter gesloten.

— Naar men verneemt, heeft het H. M. de Koningin behaagd, voor 100 loten deel te nemen in de nationale verloting van voorwerpen, afkomstig van de Tentoonstelling van Nijverheid te Haarlem.

:— Op Woensdag 14 Augustus a. s. zal te 's Gravenhage, de tiende algemeene vergadering worden gehouden der vereeniging tot bevordering van fabriek- en handwerksnijverheid in Nederland.

— Eergister zijn de aannemers der landen stroompijlers voor de IJsselbrug te Zutphen aldaar aangekomen, om de noodige voorbereidende maatregelen tot den aanvang van het werk te nemen.

— De *Times* verzekert, dat het hoofdbestuur van de Eng. posterij van zijn besluit, om de verzending tweemaal per maand met China en den Ind. Archipel op te heffen, is teruggekomen. Dit berigt zal ook hier te lande met groot genoegen vernomen worden.

— Ingevolge de door onze regering aan den Pruisischen gezant gemaakte opmerking, dat geregtelijke stukken soms door de onduidelijkheid van het Duitsche schrift moeijelijk te ontcijferen zijn, heeft de minister van just. in Pruissen aan de regterlijke autoriteiten last gegeven, zulke voor Nederland bestemde stukken voortaan in Latijnsche karakters te schrijven.

— Bij uitspraak van den Hoogen Raad is verworpen het beroep in kassatie van den off. v. justicie bij de arrond. regtbank te Leeuwarden tegen een vonnis, waarbij de med. doctor *v. d. Weide* te Dokkum van alle regtsvervolging was ontslagen, ter zake van het leveren van geneesmiddelen in eene gemeente, waar eene pl. geneesk. kommissie en onderscheidene apothekers zijn gevestigd. De des betreffende artt. der wet van 18 Maart 1818 zijn bij de wet van 27 Maart 1838 buiten effekt gesteld, terwijl bij laatstgemelde wet strafbepalingen ontbreken. — In denzelfden zin is ook uitspraak gedaan in het beroep in kassatie door *Dr. v. Loke* ter zelfder zake door de arr. regbank te Amsterdam in Maart jl veroordeeld tot *f* 25 boete en in de kosten.

— Te 's Hertogenbosch is aanbesteed het herstel van rivierwerken aan den linker-oever der Maas en Merwede, onder Woudrichem en Sleeuwijk, aan *Langeveld*, te Hardinxveld voor *f* 2680; het aanleggen van rijswerken tusschen Hedel en de uitmonding der Dieze aan *de Groot* te Sliedrecht voor *f* 23.900. — Te 's Hage is aangenomen het herstel van winterschade aan de krib beneden den kop van den ouden Wiel door *v. d. Plas* te Hardinxveld voor *f* 7949; het onderheid van rijks werken in de Nieuwe Maas, enz. in Z. Holland door *v. Seventer*, te Dordrecht, voor *f* 7675— en het verzwaren der ringbaden, enz. aan de inundatie sluizen in de Lingedijken boven Asperen door *Bol*, te Sliedrecht, voor *f* 9780.

— De *Prov. Gron. Ct.* berigt, dat aan de hoogeschool aldaar eene uitnoodiging is ontvangen, om in Sept. e. k. de viering van het 50jarig bestaan der universiteit te Christiania bij te wonen.

— Men meldt uit Kampen dd. 20 Julij: Door den visscherman *Bruin Visser*, is in het Keteldiep drijvend gevonden eene flesch, waarin een briefje was, letterlijk van den volgenden inhoud:

»Uit deze flesch hebben drie jongens voor het laatst huns levens, in een storm, hun laatsten drank genooten: *Sjoerd Stok.* Wij vergaan, adieu; het schip de Drie Gebroeders. Die dit vindt wordt verzocht het aan de famillie bekend te maken."

— Men verneemt, dat het Arnhemsche scherpschutters kollegie voornemens is, bij den aanstaanden internationalen wedstrijd ook de officieren van het Nederlandsche leger uit te noodigen.

— In de vorige week is de kunstschilder *van Os* te Parijs overleden.

— De knop der *Victoria Regia* in den Amsterdamschen Hortus is begonnen zich te ontplooijen; de bloem zal eene grootte verkrijgen van omstreeks 3 palm.

— In eene bouwmans-woning te Dinther is brand ontstaan door het spelen van kinderen met lucifers. Huis, stal, vee en huisraad zijn door de vlammen verteerd, terwijl niets tegen brandschade verzekerd was.

WATERHOOGTE.

Arnhem 25 Julij, 2.28 El + AP., 9.25. Gev. 1 d.
Rijnhoogte te Keulen 25 Julij: 9 voet 10 d.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

In de zitting van gister was aan de orde het wetsontwerp Nat. Mil., Hoofdst. XIV (*Strafbepalingen*). Art. 185, tot 189 werden na eenige diskussie aangenomen.

Daarna kwamen de *overgangs-bepalingen* aan de orde. Art. 190, behelzende dat de ligtingen van 1857 tot 1861 zes jaar in dienst zouden blijven, werd bestreden door den heer *v. Nispen*, daar de Grondwet voorschreef, dat zij, die in de milicie zijn ingelijfd, in vredestijd na *vijf*- en niet na *zes*-jarige dienst worden ontslagen. De *Min. van Binnenl.* gaf te kennen, dat deze bepaling werd gevorderd, doordien bij deze wet een latere leeftijd, voor de milicie pligtigen is aangenomen en zonder deze bepaling steeds een jaar van tusschenst nd zou aanwezig zijn. Een ander middel tot wegneming van dat bezwaar kende de Reg. niet. De bepaling was niet in strijd met de Grondw., omdat het ontslag der ingelijfde miliciens *na vijf jaren* slechts betrekking had op degenen, die volgens art. 181 op 1. Jan. van elk jaar hun twintigste jaar zijn ingetreden. Op de miliciens, die tot dusver vóór het in werking treden dezer wet waren ingelijfd, was dus art. 182 niet van toepassing. — De *Min. v. Oorlog* betoogde dat, werd deze overgangsmaatregel uit de wet weggenomen, tot 1867 9000 man aan de formatie van het leger zouden ontbreken. — De heer *Storm van 's Grav.* had in deze diskussien van vele regtsgeleerden kurieuse beschouwingen gehoord, maar de uitlegging van art. 182 der Grw., door den min. gegeven, surpasseerde al deze beschouwingen. Lang had hij geaarzeld, of hij aan art. 190 der wet zijne goedkeurende stem kon verleenen; thans echter, na 's ministers redenering, zou hij dit art. verwerpen. Als voorstander der wet, kwam hij op tegen 's min. interpretatie. — Hierop volgden eenige diskussiën over dit punt tusschen de heeren *v. Nispen*, *v. Hoevell*, *Dullert* en den *min. v. binnenl.*, waarna het art. werd verworpen met 52 tegen 9 st.

Art. 191 werd zonder diskussie of stemming aangenomen. — Na art. 191, heeft de heer *de Brauw* voorgesteld, een nieuw art. in de wet op te nemen, dus luidende: Hij, die vóór het in werking treden van deze wet regt heeft verkregen op de definitive vrijstelling wegens broederdienst, krachtens de artt. 22, 23, en 24 der wet van 27 April 1820 (*Stbl.* No. 11), in verband met art 94, litt. *mm* der wet van 8 Januarij 1817 (*Stbl.* No. 1), wordt ook na de inwerkingtreding van deze wet van de dienst vrijgesteld."

Dit amend., door den *Min. v. Binnenl.* en den heer *v. d. Linden* bestreden, werd *verworpen* met 54 te 7 st. Art. 192 werd, zonder diskussie of stemming, *aangenomen*; eveneens de beweegredenen.

Het wets-ontwerp, hierna in stemming gebragt, werd aangenomen met 39 tegen 23 stemmen.

Voor, de heeren: van Heiden Reinestein, Kien, Meeussen, Wybenga, Bots, Begram, Hoffman, de Poorter, Nolthenius, v. Diggelen, Oomen, v. Lijnden, Dommer, Lycklama, Gevers Deynoot, v. Zuylen, Delprat, Wichers, v. d. Veen, Hoekwater, v. Foreest, Cool, Taets v. Amerongen, Heemskerk Az., de Bieberstein, Wintgens, Mensonides, Mackay, Storm v. 's Grav., v. Franck, Beens, Slicher van Domburg, Dirks, v. Voorthuysen, Luyben, Meylink, v. Nispen, de Lom de Berg en de Voorz.

Tegen, de heeren: v. d. Linden, Hugenholtz, de Brauw, Dullert, Betz, Heemskerk, Reinders, Kingsma, Poortman, v. Bosse, v. Hoëvell, v. Asch v. Wijck, Blussé, Zylker, Westerhoff, v. Twist, Jespers, Idzerda, v. Goltstein, v. Heukelom, Thorbecke, Mijer en Anemaet.

Nadat de zitting was hervat, verzocht en verkreeg de heer *Begram* verlof van de Kamer, om van de regering eenige inlichting te vragen, betrekkelijk de indiening van het wets-ontwerp, houdende regeling van de afkoopbaarstelling der tienden, en herinnerende wat daaromtrent door den vorigen min. v. fin. was verklaard, wenschte hij te vernemen, of de tegenwoordige reg. daaromtrent even gunstig dacht als het vorige kabinet.

De *Min. van Just.* antwoordde, dat een ontwerp deswege in overweging was bij den Raad van State, toen in het vorige kabinet wijziging werd gebragt;— dat daarop het ontwerp is teruggenomen, ten einde het aan een vernieuwd onderzoek door den tegenwoordigen min. v. fin. te onderwerpen, maar dat de reg. zich vleide, in het aanst. zittingjaar dit wetsontwerp in te dienen.

Hierna kwam in behandeling het wetsontwerp tot goedkeuring der ordonnantie van den goev.-generaal tot vrijen invoer van rijst en padi op Java en Madura.

De *Min. v. Kol.* beantwoordde de aanmerkingen en bedenkingen, in het eindverslag voorkomende, en deed de toezegging dat in het volgende jaar zou worden ingediend een wetsontwerp, tot wijziging van het tarief van regten op den in- en uitvoer op Java en Madura.

De heeren *v. Hoëvell* en *v. d. Linden* wenschten den termijn der vrijstelling te verlengen tot dat het tarief zal zijn herzien. De *Min. v. Kol.* daarentegen achtte die verlenging niet noodzakelijk. Het ontwerp, werd daarna met algemeene (59) st. aangenomen.

Daarop was aan de orde het wets-ontwerp, tot goedkeuring van het verdrag met Hanover tot afkoop van den Stadertol, — dat na het geven van eenige ophelderingen door de Min. van Buitenl. en van Fin. mede met *algemeene* (61) werd *aangenomen*.

Op het wets-ontwerp, tot verhooging van hoofdstuk IX A der staatsbegrooting voor 1861 met het aandeel van Nederland in de betalingsom tot afkoop van den Stadertol, stelde de heer *v. Bosse* een amend. voor, strekkende om de bewuste som op het *derde* hoofdstuk en niet op hoofdstuk IX A te brengen. Dit amend. verklaarde de Min. over te nemen, waarop ook dit wetsontwerp met algemeene st. werd *aangenomen*.

Hierna kwam in behandeling het wets-ontwerp tot amortisatie van schuld. Door den heer *v. Bosse* werd voorgesteld, de algemeene beraadslagingen over dit ontwerp en dat tot afschrijving van het kapitaal der schatkist-biljetten gelijkelijk te doen plaats hebben, waarmede de Kamer zich vereenigde. De algemeene beraadslagingen over beide ontwerpen geopend zijnde, voerde de heer *v. Bosse* eenige bezwaren aan tegen de afschrijving van het kapitaal der schatkistbiljetten. De heeren *van Nispen* en *van der Linden* bestreden den heer *v. Bosse*. De *Min. v. fin.* sloot zich aan de laatste sprekers aan en ontwikkelde, dat de strekking van het wetsontwerp tot afschrijving van het kapitaal der schatkistbiljetten niet was, eene volle kas te behouden, maar om een onregelmatigen toestand te veranderen. — De heer *v. Bosse* achtte den tegenwoordigen toestand niet onregelmatig, daar deze overeenstemde met de wet van 1851. — Nadat de heer *v. Nispen* nog den heer *v. Bosse* had beantwoord, werd het wets-ontwerp tot afkoop van Nationale schuld met 51 tegen 1 st., dat tot afschrijving van het kapitaal der schatkistbiljetten met 32 tegen 28 st. aangenomen.

TURIJN, 20 Julij.

De heer *Vimercati* bevindt zich nog steeds te Parijs.

Volgens een onzer bladen, zou de inhoud van den brief van *Napoleon* aan onzen koning, op het volgende neêrkomen. De keizer wenscht hem in hartelijke woorden geluk met den nieuwen titel, die hem is opgedragen. Hij erkent dat *Victor Emmanuel* zich dezen nieuwen titel heeft verworven door zijne dapperheid en braafheid, en verklaart dat hij zich, als mensch en als soeverein, gelukkig acht onder zijne vrienden gerekend te worden. Wat Italië's toekomst betreft, is de brief echter terughoudender en van diplomatieken aard. Nogthans geeft de keizer de verzekering, dat het zijn wensch is, dat het schiereiland bloeije, en zonder belemmering of gevaar zijn doel bereiken moge. *Napoleon* eindigt zijn schrijven met de uiting van zijne opregte begeerte, de reaktie in Italië te zien ophouden in het belang zelf van Italië.

De *Gazz. uffiz. di Torino* bevat de volgende berigten uit Napels van 14 en 15 dezer. Eene poging van zeker bandietenhoofd, *Gozzolino* genaamd, om drie zijner makkers met geweld te bevrijden, is mislukt, 28 bandieten hebben er het leven bij ingeschoten. Een gedeelte der bende, in de bergen van Benevento gevlugt, is achtervolgd en nogmaals verslagen. Te Cenzolo, Calabrie, heeft de nationale garde twee befaamde bandieten gevangen. Eene bende, die dezen trachtte te bevrijden, is op de vlugt gedreven. Nabij Catrone zijn eenige manschappen door 100 bandieten overvallen; zij verdedigden zich met leeuwenmoed tegen de overmagt, en, nadat aan beide zijden velen gevallen waren, zijn de roovers op de vlugt gedreven. Te Montenuelto hebben 500 bandieten een huis omsingeld, waarin de vrouwen en kinderen gevlugt waren en door soldaten en nationalen garden verdedigd werden; na eene manmoedige verdediging van de zijde der belegerden, staken de bandieten het huis in brand en vermoordden allen die er in waren. Van de 500, die deze schanddaad volvoerden, zijn niet velen meer in leven, daar zij, ijverig door de troepen en nationale garden vervolgd, voor een groot deel gefusilleerd zijn.

Men zegt, dat *Frans II* aan de liberalen zijner partij te Napels raad gevraagd hebbende omtrent hetgeen hem in de tegenwoordige omstandigheden te doen staat, van dezen een antwoord ontvangen heeft, waarvan een afschrift den heer *de San Martino* in handen is gevallen, en dat op het volgende neêrkomt:

De tegenwoordige bewegingen hebben geene staatkundige beteekenis; zij hebben slechts rooverij ten doel en kompromitteren voor nu en voor het vervolg de zaak der Bourbons. Mogten zij eene staatkundige strekking erlangen, dan moest de koning zich aan het hoofd van den opstand stellen. Tot zoolang moet hij alle medepligtigheid, zelfs middelijk, met de benden en hare hoofden loochenen, en zich, in afwachting van betere tijden, naar Zwitserland of Beijeren begeven.

Ten gevolge van dit advies moet *Frans II Chiavone* gedesavoueerd en eene villa in Zwitserland gekocht hebben.

Cialdini heeft het volgende naamloos schrijven ontvangen:

»Gij zijt te Napels gekomen; het doet ons groot genoegen. Weet evenwel dat Napels u niet wil, u haat, u verfoeit, gelijk het de regering haat en verfoeit, onder wier dwingelandij het sedert negen maanden staat. — Napels *wil zijn koning*, zijne autonomie, buiten den vreemdeling, buiten den tiran, buiten den dief, buiten den vernieler, buiten de in den ban gedanen, buiten de goddeloozen, buiten de honden, buiten de wilde beesten, die ons verwonnen waren." ('t Is toch maar waar, dat alleen reaktionnairen en klerikalen zich zóó weten uit te drukken.) »Frankrijk, Oostenrijk, Rusland, Spanje, Pruissen, Duitschland, geheel de wereld weet het, gelijk men ook weet, dat Napels zoovele pogingen zal aanwenden, dat het eindelijk zijn doel zal bereiken. Geloof niet, dat uwe tegenwoordigheid alhier ons vrees aanjaagt, wij geven om u evenveel als om eene mug. Napels is nu aaneengesloten, omdat het reeds uit den waan geholpen is. Sicilie eveneens. Zoo het u gelukt is Capua en Gaëta te nemen, Europa weet door welke schandelijke middelen dat geschiedde. Maar nu geldt het niet de inname van Capua of Gaëta, maar eene geheele natie, die u en honderd duizend als u uitlacht. Goud en verraad baanden u den weg tot de overwinning; maar nu zijn de bakens verzet. Het goud zal geen kracht meer hebben om eene reeds verloren zaak te winnen. Het verraad, laat dat voor altijd varen, want het is wel bekend, hoe gij allen, addergebroed, hen behandelt, die u helpen. Waan niet, u in de muren dezer hoofdstad in veiligheid te bevinden. De Piemonteesche bajonnetten zullen u niet tegen onze vaste plannen beschermen. Hebt ge al te Capua het er heelhuids afgebragt, noem ons gerust de grootste schelmen ter wereld, als u dat ook hier gelukt."

Een gerucht wil, dat *Garibaldi*, een put gravende, op Cap era kopermijnen ontdekt heeft.

WEENEN, 21 Julij.

De onderhandelingen tusschen den minister van financiën en de direktie der Banken hebben nog tot geen resultaat geleid, daar de Bank juist de hoofdpunten der voorstellen van den heer *Plener* niet wil aannemen. De jongste brochure van een der direkteuren, over de Bank en hare verhouding tot den staat, zal eene overeenstemming niet in de hand werken. Die brochure wordt nog al gegispt; men begrijpt niet, hoe de direktie zeggen kan, dat zij met haar krediet den Staat gered heeft, daar dit juist eene redding was die den Staat op den rand van het bankroet gebragt heeft, door hare bereidwilligheid om de biljetten steeds te vermeerderen.

Brieven uit Pesth melden, dat de Hongaarsche Landdag bij zijne eischen zal blijven. De heer *Deak* moet verklaard hebben, dat hij nooit zal toetreden tot voorstellen, die niet gegrond zijn op de wetten van 1848. Men zal echter waarschijnlijk dezelfde houding blijven bewaren als tot dusverre, zonder tot feitelijkheden over te slaan. »Men moge" zoo schrijft men, »ons niet geven wat wij vragen, maar men kan ons niet dwingen aan te nemen, wat men ons wil geven. Geen staat van beleg noch ander geweld kan ons tot zelfmoord dwingen."

De *Pesther Lloyd* liet zich aldus uit vóór nog de te Weenen genomene beslissing bekend was: »Laat anderen vrij den Staatsman verheffen, zoolang hij ambten en waardigheden bekleedt, ons kwamen *Apponyi*, *Majlath*, *Szecser*, *Szegewy* en *Vay* nooit grooter voor dan nu zij liever de hoogste betrekkingen laten varen, dan de hand te leenen tot verdrukking van ons goed oud Vaderland. En zoo was het dan een droom, dien wij de laatste maanden gedroomd hebben: een droom van autonomie, konstitutioneel leven, van eenheid tusschen vorst en volk, van broederlijke zamenleving met de naburige gewesten; het was een schoone, een aangename droom; hij is voorbij. Onze taak is afgebakend: wij verwachten het Koninklijk reskript. Beantwoordt die aan het adres van onzen Landdag, dan zal de Landdag niet vragen: wie de ontwerper was? en zal hij ook den mannen van het Februarijpatent geen onregt aandoen, nadat zij zijnen wenschen regt hebben doen wedervaren. Mogt echter het antwoord geheel in strijd zijn met het adres, welnu dan zal de Landdag doen wat hij aan de eer des lands verschuldigd is. Hij zal zijn regtsgrond niet verlaten, en, met de zedelijke wapenen der wetten van 1848 in de hand, zal hij het land lijdelijk toeschouwer doen zijn van al de nieuwe proefnemingen, die het ministerie *v. Schmerling* met Hongarije nemen wil. Wij zullen dan het nooit geziene schouwspel beleven, dat men het eenige land, dat sedert eeuwen zich in het genot eener konstitutie verheugd heeft, van zijne grondwet berooft, terwijl men aan de naburige gewesten, bij welke eene konstitutie sedert eeuwen niet te huis was, eene verleent; wij zullen het beleven, dat een konstitutioneel minister, wiens devies naar Hongaarsch gebruik *nil de nobis sine nobis* zijn moest, den tegenovergestelden grondregel in den Weener Rijksraad zal vertegenwoordigen nl. *omnia de illis sine illis*. Wij zullen het echter kalm en getroost verduren, want de dag waarop baron *Vay* de hofkanselarij heeft verlaten, is de dag der opstanding van den eenstemmigen volkswil, en, in plaats van ons te bedroeven, vervult hij ons met nieuwe hoop, die zich der zege bewust is. Ministers komen en gaan alleen: regt en wet blijven.

De redakteur van den *Lemberger Glos* is, wegens het overnemen der in de *Schlesische Ztg.* voorkomende Poolsche proklamatie, beschuldigd van hoogverraad en in hechtenis genomen.

BERLIJN, 22 Julij.

Gister is hier in alle kerken dankdag gehouden voor de redding des konings. De ministers en het diplomatisch korps woonden de plegtigheid in de Domkerk bij. Alle kerken waren druk bezocht.

Het is niet onwaarschijnlijk, dat de koning toch het kamp van Châlons zal bezoeken.

Te Bremen begint men in de zaak der kustverdediging wat minder geestdrift te betoonen. Men vreest voor de nieuwe lasten, die men op de stad zal laden, en de *Weser Ztg.* betoogt, dat het onderhouden van tien kanonneerbooten voor de stad eene grootere ramp zou zijn dan zelfs de waarschijnlijke verliezen van een zeeoorlog.

Te Warschau heeft generaal *Sonkhozanet* den Poolschen staatsraad geopend met twee redevoeringen, waarin werd te kennen gegeven, dat het in de bedoeling der Russische regering ligt, om den weg van gematigden en trapsgewijzen vooruitgang te blijven bewandelen, weshalve Polen op vrijzinnige hervormingen zou kunnen rekenen, mits het volk door de handhaving der openbare orde, de regering in de gelegenheid stelle om hare goede bedoelingen ten uitvoer te brengen.

LONDEN, 22 Julij.

Men zegt, dat aan den heer *Cobden* eene plaats in het ministerie zal worden aangeboden.

De magistraat van Bowstreet heeft heden de getuigen in de zaak van *de Vidil* gehoord. Wat zij mededeelden is reeds genoegzaam bekend. *Alfred de Vidil* bleef bij zijne weigering, om tegen zijn vader te getuigen, volharden. De magistraat heeft na afloop van het verhoor te kennen gegeven, dat hij de zaak aan den bevoegden regter ter vervolging zou overgeven. Hij weigerde den beschuldigde onder borgstelling vrij te laten.

In Northumberland-street is dezer dagen zekere majoor *Murray* door iemand, dien hij volstrekt niet kende, door twee pistoolschoten gewond. Zijn aanvaller, *Roberts*, hiertoe zijne woning binnengetreden zijnde, nam hij een tang op en bragt hem daarmede veertien wonden aan het hoofd toe. Wat eigenlijk aanleiding tot dit alles gaf weet men niet en zal men welligt nooit te weten komen, daar *Roberts* aan de gevolgen zijner verwondingen is overleden. De toestand van den majoor is onrustbarend.

Mgr. *Athanasius Polki*, aartsbisschop van Korfu, heeft, naar aanleiding van den godsdiensthaat onder zijne leeken tegen andersdenkenden bestaande en bepaaldelijk na eene schandelijke schending van het Israëlitische kerkhof, eene proklamatie uitgevaardigd, waarin o. a. het volgende voorkomt:

»Met groote smart hebben wij vernomen, dat eenige jeugdige onbezonnenen, door onkunde op een dwaalspoor gebragt, niet ophouden de Israëlieten te plagen, hen door woorden en daden te sarren, hunne begrafenisplegtigheden te storen, hun kerkhof te ontheiligen, enz. De Israëlieten, die sedert eeuwen te Korfu gevestigd zijn, onder ons leven en handelen, zijn even als wij Corcyreensche Grieken, en desniettemin missen zij de regten, welke hunne geloofsgenooten genieten, die het vrije, regtzinnige Griekenland bewonen. Aan ieder is het bekend hoe edelmoedig de Israëlieten van dit land zich hebben gedragen bij gelegenheid van de inschrijvingen ten behoeve van de Christenen in Syrië. Waarom zooveel haat, zooveel afkeer tegen hen? Maar wie stelt ons tot regters aan over het geweten van hen die niet gelooven, wat wij gelooven? Dit raakt alleen God, die de harten doorzoekt, en geen mensch is aan een ander dan aan God rekenschap van zijn geloof schuldig.

»De schandelijke onmenschelijke handelingen waarvan de Israëlieten slagtoffers zijn, druischen tegen de wet van Christus aan, die ons beveelt al de menschen lief te hebben, zij mogen onze vijanden of onze vrienden wezen.

Onze godsdienst heeft steeds de dweepzucht afgekeurd, en aan de geloovigen geleerd, al de menschen, zonder onderscheid, lief te hebben volgens het woord des apostels: »God heeft van hetzelfde bloed alle natiën gemaakt, die de oppervlakte des aardbols bewonen;" waaruit volgt dat alle menschelijke schepselen, als het werk van een eenigen God en als voortgekomen uit één man, onderling volkomen gelijk zijn, en dat wij alle menschen moeten liefhebben, van welke natie of godsdienst zij ook zijn."

Berigten uit Buenos-Ayres houden in dat de betrekkingen tusschen Buenos-Ayes en de Argentijnsche konfederatie zijn afgebroken. De troepen zijn naar de grenzen gezonden en de nationale garde moest de dienst van het geregelde leger in het binnenland waarnemen. De kamers hebben de noodige fondsen toegestaan om den oorlog te kunnen voeren, en hoewel er nog geen gevecht heeft plaats gehad, kan men dit toch elk oogenblik te gemoet zien. Hoop op eene vredelievende schikking der geschillen, bestaat er dus ook weinig.

— 25 *Julij*. Gec. 90, Peru 4½ pCt. —, 5 pCt. 73, Venez. 5 pCt. —; 1 pCt. 9; Port. 3 pCt. —; Sp. 3 pCt. —, 2 pCt. —; Russ. 4½ pCt. —, 5 pCt. 102¾, Sard. 5 pCt. —

PARIJS, 22 Julij.

Naar men zegt, heeft de minister *Billault*, een zijner vrienden verzekerd, dat de koning van Pruissen stellig te Parijs zal komen.

Uit Claremont meldt men, dat alle leden van de familie *Orleans* er dezer dagen bijeen waren. Zij zaten ten getale van 50 aan tafel, en koningin *Marie Amelie* nam de eereplaats in. Deze zal nu de zeebaden gaan gebruiken, terwijl de hertog *van Nemours* naar Zwitserland gaat, de graaf *van Parijs* en zijn broeder naar Duitschland, de graaf *van Eu* naar Segovia, waar hij den winter aan de artillerieschool zal doorbrengen, en de hertog *van Chartres* zal zich misschien mede derwaarts begeven.

Bij de begrafenis van *Czartoryski* was het hof vertegenwoordigd door een kamerheer in galarijtuig. Ook de maarschalk *Magnan*, lord *Cowley* en andere hooge ambtenaren en leden van het diplomatisch korps woonden de plegtigheid bij.

Men berigt, dat te Petersburg vele ministerraden gehouden worden over eene toenadering tot Oostenrijk. Alle ministers zijn, naar men zegt, in strijd met de inzigten van prins *Gortschakoff*, daartoe gezind.

De zaak van *Mirès* zal waarschijnlijk in het begin van Augustus voor het hof van appel in behandeling komen.

Men spreekt van eene vordering, die de graaf *Léon*, natuurlijke zoon van *Napoleon I*, zou willen instellen tegen het ministerie van Staat tot het terug bekomen van de goederen, hem bij het testament zijns vaders toegekend. Er is sprake van een bedrag van 1,400,000 franks.

Hun, die menig uur van aangename verpoozing, en menige nuttige les in keurigen vorm verstrekt. aan *Michelet's* werken ontleenden, zal het zeker hoogst aangenaam zijn te vernemen, dat hij zich bezig houdt met eene geschiedenis der 18e eeuw te schrijven.

Uit Salonichi schrijft men, dat de heer *Heuseij*, die op last des Keizers Macedonie bereist, het slagveld van Pydna heeft ontdekt, en belangrijke opgravingen heeft gedaan.

Omtrent de bezuinigingen te Konstantinopel verneemt men, dat o. a. de huishoudelijke uitgaven van het paleis tot op 1 millioen piasters 's maands zijn verminderd. Ook buiten het paleis worden de hervormingen voortgezet, zoo heeft de sultan het voorregt, dat de zoons der pacha's en hooge ambtenaren genoten, van kosteloos en onder genot van het traktement en met den rang van kolonel of generaal aan de militaire school te studeren, opgeheven en bepaald, dat iedereen het kosteloos onderwijs aan die inrigting genieten kan, maar dat rangen noch bezoldigingen meer zullen worden toegekend. Zijn vijfjarige zoon is als eenvoudig korporaal bij de jagers te voet in dienst gesteld, en een officier van dat korps als goeverneur hem toegevoegd. Hij heeft bevel gegeven om ten spoedigste de achterstallige soldij aan de troepen te betalen en maatregelen genomen om het lot van den soldaat te verbeteren. Dien ten gevolge heeft *Abdul-Azis* zich reeds eene sterke populariteit bij het leger verworven.

— 23 *Julij*. Rente op tijd 3 pCt. 67.60; Oost.-Fr. Spw. 482; Sp. 3 pCt. —, 2 pCt. $41\frac{1}{2}$.

ADVERTENTIEN

*** Bevallen van een *ZOON* S. M. CRAMER, Echtgenoot van

Dr. A. H. TELJER.

Vreeswijk, 21 Julij 1861.

*** Bevallen van een *ZOON* J. E. LORENTZ, VAN LEEUWEN.

Rotterdam, den 21 Julij 1861.

*** Heden overleed, ten huize van mijn Schoonzoon alhier, mijne geliefde Echtgenoote JOHANNA PETRONELLA HALLEMANS, in den ouderdom van zeven en vijftig en na eene gelukkige echtvereeniging van twee en dertig jaren.

Utrecht, 23 Julij 1861. J. G. ESKENS.

AANBESTEDING.

*** Heeren Gecommitteerden ter Directie van het Zand- en Jaagpad tusschen Breukelen en Ouderkerk, zullen op Vrijdag den 2. Augustus 1861, ten huize van *G. van Caspel* aan de **Nieuwersluis**, in het openbaar aanbesteden:

Het onderhoud van genoemd Zand- en Jaagpad met al de Gebouwen, Bruggen, Schoeijingen, *enz.*, tot deze Directie behoorende, van den dag der goedkeuring dezer aanbesteding tot 30 April 1863, in twee perceelen.

Afschriften van het bestek en de voorwaarden, waarop deze besteding zal plaats hebben, liggen ter lezing aan de Griffie van het Prov. Gouvernementsgebouw te Utrecht, ter Secretarie van het Stadhuis te Amsterdam en aan de Tolpachterswoningen aan de Nieuwersluis en aan den Voetangel.

De aanwijzing zal geschieden op Dingsdag den 30. Julij e. k., des morgens ten 9 ure, te beginnen aan de Vechtbrug te Breukelen.

*** Bij acte op den 1. Julij 1861 voor den Notaris J. H. VAN SCHERMBEEK te Utrecht verleden, hebben de ondergeteekenden JAN YPES en KLAAS SALVES POSTHUMUS, Sigarenfabriekanten te Utrecht, voor onbepaalden tijd aangegaan een Vennootschap, bereids aangevangen 15 Mei 1861, tot het fabriceren en verkoopen van Sigaren, onder de firma van »*YPES & POSTHUMUS*"; — tot het doen van inkoopen, en tot alle handelingen niet regtstreeks tot de Vennootschap behoorende, zal de toestemming en teekening van beide Vennooten worden vereischt.

J. YPES.
K. S. POSTHUMUS.

OPENBARE VERKOOPING.

*** Men zal op Woensdag den 14. Augustus 1861, des morgens ten elf ure, in het Logement genaamd *de Stadsherberg*, binnen Woerden, publiek veilen en verkoopen:

Eene KAPITALE HOFSTEDE, gemerkt W 3, No. 9, bestaande in eene goed onderhoudene BOUWMANSWONING met STALLING voor 25 Koebeesten, ZOMERHUIS, HOOIBERG van zes Roeden en verdere getimmerten, met derzelver ERVEN en GROND, mitsgaders aanhoorige zeer goede BOOMGAARD, WEI- en HOOILANDEN, te zamen groot 26 bunders, 53 roeden, 40 ellen; staande en gelegen onder Oudhuizen, gemeente Wilnis, nabij den hoek van Spengen, kadaster sectie D. Nos. 816 à 832, 841 à 848, 872 à 875, en 877

Breeder omschreven bij billetten en nadere informatiën te bekomen ten kantore van de Notarissen W. A. VAN ZIJST, te Woerden en A. WIJNSTROOM, te Leijden.

*** Men zal op Zaturdag, den 17. Augustus 1861, des namiddags ten 5 ure precies, in het locaal van verkoopingen achter St. Pieter te Utrecht, in het openbaar verkoopen:

De navolgende sterke en goed onderhoudene HUIZEN en WONINGEN met derzelver GRONDEN en verder aanbehooren, staande en liggende te Utrecht, te weten:

No. 1. Een HUIS met Plaats en Tuin, aan de Oostzijde van de Nieuwe Gracht, nabij de Plompetorenbrug, wijk H, no. 684, groot 1 R. 60 E.; verhuurd om *f* 160 in het jaar, tot 1 Mei 1862.

No. 2. Een HUIS met Plaatsje en Tuintje, Zuidwaarts naast het voorgaande perceel, wijk H, no. 685, groot 85 E.; verhuurd om *f* 115 in het jaar, tot 1 Mei 1862.

No. 3, 4 en 5. Drie WONINGEN aan de Noordwestzijde van de Lauwersteeg, waarvan eene in een poortje of gang, wij D, no. 331, groot 18 E.; verhuurd om *f* 1,10; no. 332, mede groot 18 E.; verhuurd om *f* 1; en no. 334, groot 32 E.; verhuurd om 80 centen in de week.

No. 6 en 7. Twee WONINGEN, met daarvoor liggende Bleekvelden, in de zoogenaamde Molenaarspoort nabij de Bergstraat en Catharijnekade, wijk C, no. 974, groot 90 E.; verhuurd om *f* 1, en no. 975, groot 67 E.; verhuurd om *f* 1,10 in de week.

No. 8. Eene WONING met Bleekveld, aan de Zuidzijde van de Korte Hamsteeg, wijk C. no. 665, groot 54 E.; verhuurd om 80 centen in de week.

En No. 9. Eene WONING aan de Oostzijde in eenen Gang uitkomende aan de Noordzijde van de Pauwsteeg, wijk K, no. 185, groot 32 E.; verhuurd om 70 centen in de week.

Nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris DWARS.

TE HUUR

*** Een ruim BOVENHUIS, staande op het beste gedeelte der Oude Gracht, met eenen afzonderlijken opgang — bevattende *zes* zoo groote als kleine Kamers — waarvan *vier* en suite, alsmede Keuken met wel- en regenwaterpomp, grooten Zolder waarop Meidenkamer; en alle verdere gemakken; te aanvaarden voor of op 1 November aanstaande. Brieven franco onder letter M. aan het bureau dezer Courant.

*** **TE HUUR** een alleraangenaamst gelegen BOVENHUIS, met vrijen opgang; bevattende vier ruime Kamers, Keuken, Kelder en Meidenkamer met Zolder; en verders de noodige gemakken. — Adres onder lett. E. G. aan het bureau dezer Courant.

*** Een Deutscher Kaufmann der ein eigenes Geschäft hat, will nach Holland verziehen, und sucht deshalb, um sich hier zu gewöhnen, eine **stelle** als **Commis** oder **Geschäftsführer**; auf Salair wird nicht reflectirt. Wo sagt die Expedition dieses Blattes.

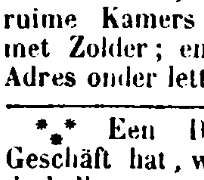

*** Maandag avond, 22 dezer, is in de nabijheid van de Bilt met een rijtuig **medegeloopen**, een **zwarte Hond**, met langen Ooren, en drie witte Pooten. De eigenaar kan hem, tegen betaling der kosten van deze advententie, terug bekomen, bij S. VAN SOEST, in het Regthuis te Zuijlen.

*** Door vertrek naar elders, met 1. November **te huur** een HEERENHUIS, met elf Kamers, Tuin **en** vrijen uitgang in de Heerenstraat te Utrecht, te bevragen bij C. RUTGERS, Ligtegaard.

TE HUUR

*** Eene **Gemeubileerde Kamer** met **Alcoof**, op een stillen Fatsoenlijken stand, voor een HEER of DAME, des verkiezende, met den Kost en Bediening. Franco te bevragen onder Lett. A bij de Wed. M. MELDER, Boekh. Oudegracht bij de Gaardbrug, te Utrecht.

NED. RHIJN-SPOORWEG.

Aanbrengkantoren.

*** De Directie berigt, dat ten gerieve van het Publiek, behalve hare Factorij, Oude Stads Waaggebouw, Ganzenmarkt, nog de navolgende Aanbrengkantoren voor Bestelgoederen te Utrecht zijn geopend: ten huize van H BROUWER, hoek Voorstraat en Plompentoren H 512, — van S. W. HENTENAAR, Oude Gracht over de Zandbrug C 69, — van P. G. SMIT ROETERS, over de Tolsteegbrug B 132. Bovendien worden ook Bestelgoederen langs de voornaamste straten en grachten, **zonder verhooging van vracht**, met een wagen der Maatschappij aan de huizen afgehaald. Deze wagen rijdt op **elken** trein, aan de Factorij en de Nieuwe Bestelkantoren mede opnemende de goederen, welke aldaar zijn bezorgd.

Amsterdam, 19 Julij 1861. DE DIRECTIE.

*** De zalf en pillen van Holloway. Wanneer men deze middelen kan bekomen behoeft niemand aan genezing te wanhopen, beide middelen werken gemeenschappelijk op het gestel en geven kracht en sterkte aan al de levensbestanddeelen. De verwonderlijk groote verkoop, dezer artikelen in ieder deel der wereld, is het overtuigende bewijs van hunne groote doelmatigheid om verouderde wonden, koningszeer en andere huidziekten te genezen Duizende menschen, die aan deze gevaarlijke ziekte leden, zijn er van genezen geworden door het gebruik van de zalf en pillen, nadat ieder ander middel zonder baat aangewend was.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes pillen à *f* 0,80, *f* 1,80, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50 *f* 20,50. Potjes Zalf à 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht; bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort; en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244. en New-York 80 Maide Lanne. HOLLOWAY's etablissement.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*)

Julij.	Uren	Wind rigt.	Wind st.	Barom.	Ther. F	Afwgk d. Temp.	Vochtigh.	Gew. regen	Opmerkingen
23	2	zw.	2.0	754.45	67.1	— 4.5	0.83	0.2	Zw. bewolkt.
	10	wzw.	0.5	57.14	59.4	— 2.3	0.87	0.	Ligt bewolkt
24	8	zw	1.5	59.68	63.0	— 4.3	0.82	1.	Zw. bewolkt.

23 Julij. 's morg. Barometerhoogten in afdalende orde. Brest, Utrecht, Parijs, Havre. Portsmouth, Plymouth en Hartlepool. Grootste verschil = 14.7.

Prijzen der Effekten.

AMSTERDAM 23 Julij 1861.

Nederland.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{4}$	$63\frac{13}{16}$	
〃 〃	3	〃	$75\frac{[illegible]}{16}$		
〃 〃	4	〃	$98\frac{13}{16}$		
Oostindische Leening.	4	〃	$96\frac{[illegible]}{2}$		
Amortisatie-Sindikaat.	$3\frac{1}{2}$	〃	93		
Aand. Handelm. . . .	$4\frac{1}{2}$	〃	$133\frac{1}{8}$		
Leening	$4\frac{1}{2}$	〃	$100\frac{1}{4}$		
België.					
Certifik. bij *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$	〃	$55\frac{5}{8}$		
Spanje.					
Obligatiën	2	〃	$41\frac{15}{16}$		
〃 Binnenl. . .	3	〃	$47\frac{1}{2}$		
Portugal.					
Obligatiën	3	〃	$46\frac{15}{16}$	47	$46\frac{15}{16}$
〃 1856/59 . . .	3	〃	$46\frac{1}{2}$		
Rusland.					
Oblig. *Hope & Comp.*	5	〃	$102\frac{7}{8}$	103	103
Oblig. 1828/29	5	〃	101		
Cert. 1831 33.	5	〃	$81\frac{5}{8}$		
Cert. 1840	4	〃	$76\frac{[illegible]}{4}$		
〃 Orig. 2e, 3e, 4e L.	4	〃	$75\frac{[illegible]}{8}$	76	76
Oblig. 5de Serie. . . .	5	〃	$82\frac{[illegible]}{16}$		
〃 6de Serie 1855	5	〃	$91\frac{[illegible]}{16}$		
〃 te Londen 1859	3	〃	$60\frac{5}{16}$		
〃 bij *H. & Co.* 1860	$4\frac{1}{2}$	〃	$89\frac{3}{4}$		
Certifik. van Assig. . .	6	〃	57		
Polen.					
Aand. 1835 fl. 500		*f*	$76\frac{7}{16}$		
Oostenrijk.					
Oblig. Metalliek	5	〃	$46\frac{[illegible]}{8}$	$46\frac{7}{16}$	$46\frac{7}{16}$
〃 Metalliek	$2\frac{1}{2}$	〃	$24\frac{[illegible]}{16}$	$24\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$
〃 Rente Amst. . .	5	〃	$6[illegible]\frac{5}{8}$	$69\frac{11}{16}$	$69\frac{[illegible]}{8}$
〃 Nat. 1854	5	〃	$54\frac{3}{4}$	$54\frac{7}{8}$	$54\frac{13}{16}$
Bankaktiën			633		
〃 1860			366	367	
Brazilië.					
Geldl. 1824 £ 100 . .	5	〃	$97\frac{1}{2}$		
Geldleening 1860 . . .	$4\frac{1}{2}$	〃	$86\frac{1}{2}$		
Amerika.					
Ecuad. Obligatiën 1855.			$12\frac{[illegible]}{16}$		
Venez. Obligatiën . . .	$1\frac{1}{2}$	〃	$17\frac{3}{4}$		
Mexico. Obligatien . .	3	〃	$22\frac{3}{8}$		
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	〃	$87\frac{3}{4}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 174
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Dingsdag 9 Julij 1861.

De heer *Cordes* doet den heer *v. d. Poll* opmerken, dat de zaak een nieuw standpunt heeft ingenomen. Spr. is op deze diskussie onvoorbereid, hij heeft alzoo betrekkelijk de onderwerpelijke zaak niets nagezien; hij meent echter, dat, toen deze zaak bij deszelfs aanvang aan de vergadering werd voorgedragen, gezegd is geworden, dat de meesten der eigenaren van de benoodigde gronden, die om niet zouden afstaan, maar dat men niet kon verwachten, dat het allen zouden doen. En wie zijn het nu, die zich niet vrijwillig willen laten onteigenen? Het zijn meest dezulken, die eigenaren zijn van kleine perceelen, en die, zoo als overal het geval is, hiermede voordeel trachten te bejagen, en die daarenboven behooren tot eene gemeente, welke te regt of ten onregte heeft verklaard, door het graven van het kanaal te worden bezwaard. Nu wordt voorgesteld, den post voor memorie uit te trekken, maar dan zijn de gelden niet beschikbaar, en zullen Gedep. St., als het noodig is er over te beschikken, de toestemming des konings moeten inroepen. Spr. meent, ook dat de post teregt op zijne plaats staat, daar Ged. Staten daardoor voldoen aan een besluit der verg., en dat besluit is niet ondoordacht genomen. De bestrijders der zaak hebben haar nut niet bestreden, maar, en dat verdient wel de aandacht, tot nu toe gezegd: »maak een kanaal, maar leg aan den aanvang eene sluis ten einde het water ons niet hindere." En waartoe strekt nu het voorstel? Om *in eens* het besluit der verg. te vernietigen en de zaak triumphantelijk niet te doen doorgaan. Spr. meent, dat, nadat dit besluit door de verg. na rijp beraad is genomen, er tot nu toe geen aanleiding bestaat om den post op de onvoorziene uitgaven over te brengen, aangezien er gelden genoeg voorhanden zijn, om den post te behouden.

De heer *v. d. Poll* zegt, dat hij geenszins beoogt, triomphantelijk zijn gevoelen door te drijven, maar alleen in het waar belang der provincie gesproken heeft.

De heer *Ram* vestigt de aandacht van Ged. Staten op den hoogen waterstand in de polders Tienhoven en Breukeleveen, die zóó is, als in de laatste 75 jaren niet werd waargenomen. Spr. wenscht Ged. Staten het besluit in herinnering te brengen, genomen op het adres dier polders.

De heer *Cordes* antwoordt, dat de zaak, waarop hier wordt gedoeld, behandeld en uitgemaakt is, doch dat het altijd een aan de aandacht van Gedep. Staten onderworpen punt blijft of dat kanaal, voor zoover het gemaakt is, dat bezwaar te weeg brengt.

De *Voorz.* merkt aan, dat de post het gevolg is van een besluit der Staten, krachtens hetwelk ieder jaar *f* 1000 voor het kanaal moet worden uitgetrokken.

De heer *Boer* stelt voor den post voor memorie uit te trekken, welk voorstel wordt verworpen met 26 stemmen tegen die der HH. *Ram*, *Menso*, *Boer*, *Voet*, *de Vries*, *Spengler*, *de Kock*, *Vos* en *Bastert*.

Afd. V en hoofdst. III, afd. I hierop zonder omvraag zijnde aangenomen, komt in behandeling de 2e afdeeling van dit hoofdstuk: *Grond- en polderlasten van prov. gronden en wateren f* 35.

De heer *de Muralt* heeft gezien, dat bij eene vorige gelegenheid reeds aangemerkt is, dat die som te hoog is, daar gewoonlijk slechts over *f* 18 a *f* 19 beschikt wordt. Is bij zware kalamiteiten meer noodig, dan zou *f* 35 toch niet voldoende zijn.

De *Voorz.* herinnert, dat de aanmerking ten deze in het vorig jaar gemaakt, door de verg. niet aannemelijk is verklaard.

De heer *Bastert* acht het minder doelmatig den post zoo afgepast uit te trekken, vooral na het besluit zoo even genomen, met betrekking tot het Tienh. kanaal, waardoor de prov. in het bezit zal komen van gronden en dus de lasten hooger zullen komen.

De heer *Pabst* herinnert dat ten vorigen jare is opgegeven, dat de grondlasten wegens gedane aankoopen van gronden moesten verhoogd worden. Spr. ziet geen reden waarom die post minstens *f* 15 te hoog wordt geraamd. Spr. vraagt waar het heen zou als dit bij elken post geschiedde? Dat geeft slechts groote saldo's.

De heer *Cordes* zegt, dat zonder het laatste aangevoerde argument zoo gaaf weg te kunnen toegeven, dit echter, bijaldien dit zoo ware, niet zoo heel nadeelig zou wezen, daar het gunstig werkt op de volgende begrooting. De post, zegt Spr. wordt op *f* 35 geraamd, omdat het onzeker is of er kalamiteiten zullen plaats hebben aan den Eemdijk. Men kan bij een storm uit het Noordwesten niet altijd weten, hoe groot de schade daaraan zal wezen, en om nu de moeite van af- en overschrijving te voorkomen, heeft men tot nu toe dien post steeds zoo gelaten.

De heer *Pabst* merkt aan, dat onder de posten onder dit artikel de Eemdijk niet voorkomt, en dat zoo men de posten met het oog op kalamiteiten zou willen verhoogen, men dat voor den Lekdijk ook zou moeten doen.

De *Voorz.* zegt dat de post het vorige jaar niet is verminderd, om de omstandigheid, dat sommige polderlasten over eene reeks van jaren tegelijk omgeslagen worden en die som dan geheel noodig is. Spr. meent, dat dit ook nu zal kunnen gelden.

Het artikel wordt hierop zonder omvraag aangenomen even als hoofdst. IV.

Hoofdst. V. Kosten van het provinciaal-blad en van andere ten behoeve der provincie gedrukte stukken f 3500.

De heer *de Muralt* herinnert, dat in de najaarsvergadering gezegd is, dat de Staten in het laatst van 1860 of het begin van 1861 in het bezit zouden zijn der nieuwe kaart. Tot nog toe heeft dit echter niet plaats gevonden; niettemin zijn er toch sedert lang aanzienlijke sommen voor besteed.

De *Voorz.* antwoordt, dat in de memorie van toelichting staat dat het vierde of laatste blad onder handen is, zoodat men mag aannemen, dat de geheele aflevering der vier bladen door de graveurs in het najaar van 1861 zal kunnen plaats hebben.

De heer *Voet* vraagt of ook de afdrukken dit jaar gereed zullen kunnen zijn? Spr. merkt verder op, dat voor cirka 3 jaren, door de Staten de betrekkelijk hoogst aanzienlijke som van *f* 4500 voor die kaart toegestaan is, en hij gehoopt had, dat men daarmede zoude toekomen! Nu echter ziet hij dat de post nog voor memorie is uitgetrokken, zoodat de mogelijkheid bestaat dat er nog meerdere uitgaven kunnen benoodigd zijn. Spr. hoopt, dat dit niet het geval zal wezen. Hij kan niet terug komen op hetgeen vroeger reeds voor die kaart is uitgegeven, maar vestigt men het oog op de rekeningen, dan zijn de sommen, buiten de aanneming aan het werk besteed, nog al vrij hoog.

De heer *Pabst* vraagt: of het niet zijn nut kon hebben, de drie bladen, die gedrukt zijn, verkrijgbaar te stellen en aan de onderscheidene waterschapsbesturen te zenden om hunne aanmerkingen er op te maken. Hoe goed toch het werk zij heeft de ondervinding hem geleerd, dat ingelanden, met de lokaliteit bekend, soms op kaarten aanmerkingen kunnen maken van veel gewigt. Verder merkt Spr. aan, dat op de rekening staat: voor de aflevering van blad 2 en 4, terwijl in de mem. van toel. staat, dat blad 4 onder handen is.

De *Voorz.* antwoordt, dat een van de vier bladen, dat men nu het vierde noemt, nog niet is afgewerkt. Wat betreft de gedane vraag zal Spr. onderzoeken, of aan het denkbeeld van den heer *Pabst* gevolg kan worden gegeven.

De heer *Bastert* wenscht eene opmerking te maken omtrent den post sub no. 49. Over het algemeen moet hij, wat hem persoonlijk betreft, zeggen, dat het verslag, dat hem geleverd wordt, vrij wel voldoet en hij zich over de mededeeling van het door hem gesprokene niet heeft te beklagen. Hij meent alleen dat het soms wel wat bekort wordt en wenschte hierop de aandacht van Gedep. Staten te vestigen.

De *Voorz.* zegt, dat gedep. Staten zullen nagaan in hoeverre hieraan te gemoet te komen is.

Zonder omvraag wordt hierop dit hoofdstuk aangenomen.

No. 57. *Hoofdst.* 7. *Art.* 6. *Kosten van het lager onderwijs in de gemeenten, in het geval, voorzien bij artikel* 36 *der wet van den* 13. *Augustus* 1857 (*Staatsblad no.* 103). *f* 9525.

De *Voorz.* herinnert, dat de komm. meent over dezen post haar oordeel te moeten onthouden, daar eerst dient afgewacht te worden de beslissing op de adressen om subsidie. Het komt Spr. voor dat er geen reden bestaat om het geraamde bedrag te vermeerderen daar men niet voorbij moet zien, dat het in allen gevalle onzeker is, of de hooge regering zich met het advies der Staten zal vereenigen, en het geheel onzeker is of er niet nog nadere aanvragen zullen inkomen.

De heer *v. Nooten* heeft geen bezwaar tegen het artikel, integendeel, de stand van zaken is toch van dien aard, dat de Staten slechts worden gehoord en de koning beslist. Neemt nu de koning een beslissing in ruimeren zin, dan zouden de handen van Gedep. Staten zeer gebonden zijn en de verg. weêr bijeengeroepen moeten worden, om de noodige verhooging van den post vast te stellen, en daarom zou Spr. er niet tegen zijn, den post in allen gevalle te laten gelijk door Ged. Staten is voorgedragen.

De heer *Jongeneel* gelooft, dat het zeer doelmatig zijn zou, dat art. eerst te behandelen na de rapporten der kommissie over het onderwijs. Dezen toch zullen veel licht verspreiden, wat aan vele gemeenten kan worden toegestaan en wat geweigerd. Over de juistheid van het voorgedragen cijfer zullen de staten dan vorzeker beter kunnen oordeelen.

De *Voorz.* vraagt, met welk doel men den post eventueel zou verminderen, daar er fondsen genoeg zijn om de onvoorziene uitgaven te dekken.

De heer *Pabst* merkt aan, dat men dan eene begrooting zal opzenden, waarin gelden worden uitgetrokken voor *alle* de gemeenten, die in de mem. van toelichting gezegd worden behoefte aan subsidie te hebben, terwijl de Staten verklaren, dat sommigen van die gemeenten *geen* of *minder* subsidie moeten hebben. Dit is tegenstrijdig en behoort zoo niet te blijven.

De *Voorz.* zegt dat de mem. van toelichting meer voor de verg. dient en bovendien van zelve gewijzigd wordt door de te nemen besluiten. Niemand zal zeggen, dat die zinsnede, waarin Ged. Staten zeggen, dat het noodig is, meer beduidt, dan het besluit der Staten, dat het niet zal gegeven worden.

De heer *Pabst* herinnert, dat volgens de wet op het onderwijs èn Gedep Staten èn de Staten gehoord worden over de vraag of de gemeenten subsidie moeten hebben. Verklaren Gedep. Staten nu, dat de gemeenten hulp noodig hebben, en zeggen de Staten het tegendeel, maar trekken zij daarvoor gelden uit, dan zal men natuurlijk meenen, dat de Staten weifelen; dan kan de koning, gelijk met Achttienhoven is geschied, mogelijk daarom alleen beslissen tegen het advies der Staten.

De *Voorz.* merkt aan, dat de Staten niet beslissen maar geboord worden, en dat hun gevoelen uitdrukkelijk moet blijken en niet uit de invulling der begrooting kan worden opgemaakt.

De heer *de Muralt* acht het niet noodig het cijfer aan te houden tot de beslissing over de adressen. Spr. acht het niet waarschijnlijk, dat al die subsidiën zullen worden verleend. Spr. stelt voor, den post, in aanmerking nemende dat het tekort er op uit de onvoorziene uitgaven zal moeten worden aangevuld, dadelijk te behandelen en de som wat hooger uit te trekken dan voor 1861 en wel ad *f* 5000, daar men waarschijnlijk meer dan vroeger zal hebben uit te geven, het overige op onvoorzien overbrengende.

De *Voorz.* oordeelt, dat het overschot niet op den post voor onvoorziene uitgaven zou moeten worden gebragt, daar alsdan nog vele andere posten er mede aangevuld zouden kunnen worden. In allen gevalle kan eene verlaging van het cijfer het beoogde niet te weeg brengen.

De heer *Pabst* ondersteunt het denkbeeld van den heer *de Muralt*. Zoo iemand dan is hij een voorstander van de verbetering van het onderwijs, maar de kosten, jaarlijks daarvoor door de Provincie te dragen, hebben een grens. Men heeft voor de verbetering van kerkgebouwen eene bepaalde som uitgetrokken, en die wordt steeds verbruikt. Dit zou ook met het onderwijs spoedig het geval zijn. Trekt men *f* 10000, uit dan is dit zulk eene gereede aanleiding daarover te beschikken; daarom wenscht Spr. de som niet hooger uit te trekken, dan men kan berekenen, dat noodig zal zijn of de Staten voor een jaar verlangen beschikbaar te stellen.

De heer *Wijers* acht het geraden gevolg te geven aan het denkbeeld den post aan te houden. Hij stelt dat voor. Men zal dan het juiste cijfer kunnen bepalen, en wat er overblijft zal dan bij den post voor het onvoorzien kunnen worden uitgetrokken, hetgeen hem beter voorkomt, dan het onvoorzien willekeurig te verhoogen.

Dit voorstel zonder omvraag aangenomen zijnde worden de overige posten van dit hoofdst. zonder diskussie goedgekeurd, waarna de verg. verdaagd wordt tot morgen ochtend ten 11 ure.

Zitting van Woensdag 10 *Julij* 1861.

Tegenwoordig zijn 32 leden; afwezig de HH. *Pabst*, *Schas*, *Bosch*, *Kien*, *v. Asch v. Wijck*, *de Vries*, *de Louter*, *Strick v. Linschoten* en *de Geer van Oudegein*.

Bij monde van den heer *v. Beeck Calkoen*, wordt door de komm., benoemd tot onderzoek van de reglementen voor de waterschappen Vleuten en de Hooge en Lage Weide, te kennen gegeven, dat zij met het vereischt onderzoek waarschijnlijk niet in den loop dezer zitting kan gereed komen en dus voorstelt, haar op te dragen den koning magtiging aan te vragen tot het voortzetten harer werkzaamheden na het sluiten dezer zomervergadering;

Wordt besloten dezer mededeeling ten griffie neder te leggen ter latere behandeling.

Door den heer *Bastert* wordt verslag uitgebragt aangaande het ontwerp-reglement voor het waterschap Maarssenbroek, waaromtrent geadviseerd wordt tot goedkeuring met wijziging van art. 1 en 10 en weglating van art. 13.

Aan de orde is alsnu de voortzetting der beraadslagingen over de begrooting en wel Hoofdst. VIII afd. 1.

De eerste post n°. 58 *onderwijs voor de vrouwen in de vroedkunde* wordt voor memorie uitgetrokken.

N°. 59. *Geneeskundige behandeling en verdere verzorging van behoeftige lijders, in geval van besmettelijke en epidemische ziekten f* 1000.

De *Voorz.* herinnert dat de komm. meent dat deze post gevoegelijk voor memorie kan worden vermeld en het onvoorziene met de uitgetrokken som verhoogt. Spr. zegt, dat de beschikking ten deze in het vorige jaar genomen gegrond was op de overtuiging, dat men in staat moest zijn, in geval eene epidemische ziekte uitbrak, iets afdoende te kunnen doen. De vermindering was toen aangedrongen om te vrijwaren tegen de verhooging van opcenten. Nu wil men alleen de onvoorziene uitgaven verhoogen, maar daarvoor bestaat geene noodzakelijkheid. Door het voorstel kan

geen nut en enkel belemmeringen en oponthoud worden veroorzaakt als er eens eene besmettelijke ziekte mogt uitbreken.

De heer *Jongeneel* heeft voor zich altijd eene begrooting gehouden, te zijn eene raming van cijfers die zoo veel mogelijk aan de waarschijnlijkheid moet getoetst kunnen worden. Spr. erkent dat dit omtrent nieuwe artikelen vaak zeer moeijelijk is, maar wanneer het artikelen betreft die reeds jaren op eene begrooting gebragt zijn en waarvan de uitgaven bekend zijn, vervalt die moeijelijkheid; dan heeft men de geschiedenis van dergelijke posten. Met het oog hierop heeft Spr. in de kommissie voor de begrooting geijverd om dezen post niet met *f* 1000. uit te trekken maar voor memorie te stellen en met dit cijfer het onvoorziene te verhoogen, dat naar zijne meening te laag geraamd is en wel omdat de geschiedenis leert dat die post reeds 30 jaren altijd op *f* 1000. gebragt is, en slechts éénmaal *f* 100. er van aangevraagd is, en toch hebben in dien tijd meer dan eens epidemische ziekten geheerscht en heeft bovenal de cholera verwoestingen aangerigt. In een vorig jaar is het behoud van dezen post met veel scherpzinnigheid verdedigd door den heer *van Heemstra*, maar Spr. is voor zich overtuigd, dat Z. Exc. meer op het oog had het plan der kommissie om met deze gelden, gevoegd bij meerdere verminderingen, de opcenten der provincie te verlagen, hetgeen in het plan van heeren Gedeputeerden niet lag; maar de kommissie, waar Spr. de eer heeft lid van te zijn, verlangt geene vermindering van opcenten, maar wil alleen dat de begrooting zooveel mogelijk waarheid bevat, en de *f* 1000. op onvoorzien stellen waar zij te regt behooren.

De *Voorz.* is het niet eens met den heer *Jongeneel* omtrent den aard eener begrooting. Men moet zich afvragen wat er gebeuren kan; en wil men hulp geboden zien wanneer besmettelijke ziekten uitbreken, dan moet men Ged. St. gelegenheid geven om dadelijk die hulp te kunnen aanbrengen. Volgt men het voorstel der komm. dan zullen in zoodanig geval verscheidene dagen verloopen eer zij daartoe in staat zijn. En waarom zou men het doen? Verleden jaar wilde men bezuinigen, maar nu is dat het doel niet meer. Men brengt nu slechts den post op een ander hoofdst over te brengen, zoodat toch de raming dezelfde blijft.

De heer *Menso* wijst op de mem. v. toel., waarin hij leest: als een gevolg van het kon. besl. van 25 Jan. 1824, no. 70, wordt hier de gewone som van *f* 1000 uitgetrokken. De post schijnt dus een gevolg van bepalingen door den koning gemaakt. De staten hebben eenmaal *f* 1000 daarvoor gesteld en daarmede dienen zij dus voort te gaan.

De heer *Jongeneel* meent, dat dit besluit alleen bedoelt, dat op de begrooting een post onder dat hoofd voorkome en er dus aanspraak op de uitgaaf kon zijn, maar niet dat de staten *f* 1000 zullen uittrekken. Als men voor alle onvoorziene zaken die kunnen plaats vinden sommen moest uittrekken, dan zou de begrooting oneindig moeten verhoogd worden.

De *Voorz.* merkt aan, dat de geschiedenis van den post niet leert dat hij nutteloos is, alleen dat er weinig gebruik van gemaakt is. Er kan weder behoefte aan komen. Spr. heeft gewezen o. a. op de keelziekte; daarbij is spoedige hulp onmisbaar, en nu zou men daarin niet kunnen voorzien, dan na eerst eene korrespondentie met de hooge regering gevoerd te hebben.

De heer *Jongeneel* vraagt aan den Voorzitter of de epidemie der keelziekte eenigzins kan vergeleken worden bij de cholera, en toch is er toen nooit iets aangevraagd.

De heer *v. Bel*, mede-lid der komm., vraagt of het wel zoo noodig is, dat in gevallen van epidemie dadelijk de provincie helpt. Eerst meent Spr. wordt de hulp der gemeenten ingeroepen, en is die niet toereikend, eerst dan wendt men zich tot Ged. St. Men spreekt van den langen tijd, die zou moeten verloopen eer men de toestemming der hooge regering had, maar dat behoeft tegenwoordig niet meer, daar men zich van den telegraaf zou kunnen bedienen, hetgeen reeds meer is geschied. Wat betreft het kon. besl., dat weegt bij Spr. niet, daar de koning in 1824 evenmin bevoegd was als hij het nu is, om te besluiten, dat de staten posten op de begrooting moeten uittrekken. Spr. herinnert ten slotte nog, dat gedurende 30 jaren slechts hoogstens *f* 500 op den post gebruikt is. Hij ziet dus geen bezwaar tegen het uittrekken voor *Memorie*, mits de post worde opgenomen onder die posten, welke voor aanvulling van den post voor onvoorziene uitgaven vatbaar zijn. Hij wijst op het geringe bedrag van den laatsten post, en herinnert, dat er aan de regering nog adressen zijn ingediend op grond van art. 36 der wet op het lager onderwijs, die in de najaarsvergadering waarschijnlijk in behandeling zullen komen, en waarvoor dan weder gelden kunnen benoodigd zijn uit den post voor onvoorziene uitgaven.

In stemming gebragt, wordt het voorstel der komm. verworpen met 29 stemmen, tegen die der HH. *v. Bel*, *Metelerkamp*, *Ram*, *Voet*, *Jongeneel v. Nooten*, *v. Hardenbroek*, *v. Lijnden*, *H. Verloren*, *Broers* en *de Muralt*, zoodat de post onveranderd zal blijven.

No. 60. *Stichting, opbouw en verbetering van kerkelijke gebouwen, behalve die der R.-Katholieken* *f* 2000.

De heer *de Muralt* herinnert dat de komm. die rapport heeft uitgebragt over de begrooting voor 1861, voor het vervolg vermindering dier subsidiën heeft aangeraden. Spr. had zich gevleid, dat die aanmerking, waarmede velen zich schenen te vereenigen, nu zou zijn toegepast. Dat is echter niet geschied. De meeste provinciën hebben dien post afgeschaft; Utrecht maakt daarop eene uitzondering, gelijk het meer heeft behouden wat elders is afgeschaft. Met het oog op vermeerderde behoeften en de eischen voor het onderwijs, acht Spr. het wenschelijk, de uitgaven, waar dat kan, zooveel mogelijk in te krimpen. Gisteren heeft hij gewezen op een post, die hooger was uitgetrokken dan in de laatste jaren daarvoor benoodigd was, de som was te gering om er een amend. op voor te stellen, maar hier is het der moeite waard, en daarom stelt Spr. voor, de artt. 3 en 4 te verminderen elk op de helft.

De *Voorz.* maakt geen bezwaar beide artt. te gelijk in behandeling te brengen.

De heer *Bastert* wenscht, daar niemand het woord schijnt te vragen, de verg. mede te deelen, waarom hij zich niet vereenigt met het voorstel. Overweegt hij de zaak wel, dan meent hij, dat het de strekking heeft om langzamerhand die beide posten van de begrooting te doen verdwijnen en ofschoon de provincie nu, volgens den heer *de Muralt*, omtrent beiden eene uitzondering maakt, blijven de staten er toch mede binnen den kring hunner bevoegdheid. Men zou hier in het breede kunnen spreken over de betrekking tusschen kerk en staat; Spr. wil liefst dat terrein vermijden, maar moet opmerken, dat de subsidiën verleend worden aan eene zaak die met het welzijn der bevolking in het naauwste verband staat. Is er eene zaak, die verlichting en nut in de wereld aanbrengt, dan is het zeker de handhaving der eeredienst, en dus gelooft Spr. dat men het best doet dien post te bestendigen. De provincie ondersteunt, uit hare middelen velerlei nuttige instellingen. Spr. gelooft dat eene zoo belangrijke instelling, die zooveel invloed heeft op het zedelijk welzijn der ingezetenen, wel kan gerekend worden tot de zaken welke de ondersteuning der provincie noodig hebben.

De heer *v. d. Poll* kan zich niet met het voorstel vereenigen. In onderscheidene gemeenten is door de subsidie veel nut gesticht; vele gemeenten zouden zonder dat van kerkgebouwen verstoken zijn. De bijdragen geven aanleiding dat men ook subsidi van het rijk en van het fonds voor noodlijdende kerken kan krijgen. Het is een post van vertrouwen aan Gedep. Staten, maar juist dat koll. kan de behoeften het best beoordeelen. Er zijn daartoe vele inlichtingen noodig en die in te winnen is hun het best aanvertrouwd. Spr. merkt nog aan, dat de meeste fondsen van de kerkelijke administratien bij de Hervormden in geen bloeijenden toestand verkeeren, en vele allernoodzakelijkste veranderingen niet zonder subsidie zouden kunnen plaats vinden.

De heer *Cordes* is mede tegen het voorstel. Spr. was lid der begrootings-komm. en heeft door een der leden van die komm. met groote welsprekendheid hooren betoogen het nut van het onderwijs te ondersteunen, aangezien volgens dat lid dit de eenige hefboom is om het pauperisme te bestrijden, en dat gevoelen is grootendeels zoo algemeen door de komm. gedeeld, dat de meerderheid daarvan vermeend heeft te moeten verklaren, dat zij met blijdschap subsidiën voor de scholen wil toestaan. Onder de voorstanders van het onderwijs meent Spr. zich in de eerste plaats te kunnen rangschikken, maar hij maakt geene splitsing in het onderwijs. Spr. vraagt of alleen het materieele bij het onderwijs tegen pauperisme zal beschermen; het godsdienstig onderwijs dient met het wetenschappelijk onderwijs hand aan hand te gaan, zal het de gewenschte vruchten dragen. Het staat in Sprekers overtuiging vast, dat de beste Christen ook de beste staatsburger is, en aangezien alleen wetenschappelijk onderwijs gepaard met godsdienstig onderwijs het voorgestelde doel kan doen bereiken, zal Spr. tegen het voorstel steunen.

De heer *Boer* herinnert, dat in de begrootings-komm. ten vorigen jare die artikelen zeer ernstig ter sprake zijn gebragt, en verscheidene harer leden toen reeds hetzelfde voorstel hadden verlangd te doen als nu geschiedt; onder die leden behoorde ook Spr. Het is derhalve niet te verwonderen, dat hij thans het voorstel daartoe ondersteunt. Hij gaat echter nog verder. Kon de vergadering zich met deze vermindering vereenigen, dan zou het een geleidelijke overgang moeten wezen tot algeheele afschaffing. De heer *de Muralt* heeft een argument aangevoerd dat veel kracht heeft; hij wijst op een onzer groote staatswetten die toenemende kosten te weeg brengen; daarmede is men nog niet tot een einde gekomen, en de sommen, die er reeds voor moeten gegeven worden, zullen in de toekomst nog grooter worden. Men is gebouden aan die wet onbekrompen uitvoering te geven, maar daarin is wel reden om, waar men dan niet door eene wet tot uitgaven verpligt wordt, met de zuinigheid te rade te gaan. Spr. wil dat ook zeer gaarne doen bij een onderwerp, dat eigenlijk behoort tot den werkkring der kerkelijke gemeenten. Spr. wil hier ook niet treden in beschouwingen over de verhouding tusschen kerk en staat, maar juist die aangelegenheid en de daarbij heerschende beginselen geven hem aanleiding om zich te verklaren tegen het voortdurend uittrekken van dezen post. Is hij daarmede tegen het godsdienstig onderwijs, tegen dat belangrijk element in het volksonderwijs, dat te regt als beschavend, als veredelend en armoedeweerend wordt voorgesteld? Geenszins. Maar hij kan niet toegeven, dat het uittrekken van eene post om bij te dragen in verbetering van kerkgebouwen, in direkt verband staat met de zorg voor beter godsdienstig onderwijs. Dat zijn twee zaken die niet veel met elk ar gemeen hebben. Wat Spr. in dien post treft en er tegen inneemt is nog dit: welken maatstaf heeft men hier genomen? Waarom kent men een deel van onze mede-christenen *f* 2000 en een ander deel *f* 1000 toe? Is als grondslag hiervan aangenomen het zielental, de gegoedheid of welke andere elementen? Welligt heeft men daarover nooit gedacht, en schikt men het naar goedvinden, naar zekeren willekeur, hetgeen een vrij natuurlijk gevolg is van het geven van subsidiën voor zaken, die volgens onze staatsinstellingen er buiten moeten gehouden worden.

De heer *v. Beeck Calkoen* spreekt geheel zijn personeel gevoelen uit, als hij zegt nooit groote voorliefde voor dezen post gehad te hebben. De grootste reden waarom hij er zijne stem niet tegen verheven heeft, was dat het voor de vergadering kwetsend kon zijn, den schijn te hebben van geen belang te stellen in dat hoogste van alle volksbelangen. Spr. heeft echter nimmer gemeend, dat dezen er zoo grootelijks door gebaat worden, en zijne vaste overtuiging is, dat het Nederl. volk, dat meermalen zijn bloed veil had voor de vrijheid van godsdienst, ook zijn goed zal veil hebben in het belang der uitoefening zijner eeredienst. Spr. merkt evenwel op, dat men het begrijpelijk zal vinden, dat van de zijde van Gedep. Staten eenigermate op de voortduring van dezen post is gerekend, en men dus aangevangen werken zou benadeelen door reeds dit jaar eene vermindering aan te nemen.

Den heer *Cordes* schijnt het toe, dat de heer *Boer* meent, dat zijne opinie is, als zouden de kerkgebouwen een verbeterenden invloed uitoefenen op het godsdienstig onderwijs. Hij is het met dien spreker wel eens, dat kerkgebouw en godsdienstig onderwijs, twee onderscheidene zaken zijn; maar die echter in zeker opzigt tot elkander in naauw verband staan. Het is hem niet denkbaar hoe in den regel voldoend *openbaar* godsdienstig onderwijs kan gegeven worden, zonder een voldoend kerkgebouw, even als hem geen algemeen lager onderwijs denkbaar is zonder schoolgebouwen en verblijven voor de onderwijzers; en dat dit laatste ook zoo door den wetgever begrepen is, blijkt daaruit, dat die gebouwen in de wet op het lager onderwijs, onder de kosten zijn opgenomen, tengevolge waarvan dan ook op dit oogenblik bij de vergadering nog aanhangig zijn onderscheidene aanvragen tot opbouw of herstel van die inrigtingen of woningen, en toch, die gebouwen maken het onderwijs niet uit! — Gaat nu het idee van den heer *Boer* op, dan zou men, om konsekwent te handelen, daarvoor geene subsidiën moeten geven. — Spr. heeft zijne vaste overtuiging uitgesproken, zoo, dat wanneer men den onderhavigen post niet als naar gewoonte op de begrooting uittrekt, hij zich verpligt zal rekenen om tegen al de overige posten, die op dit hoofdstuk voorkomen en op wetenschappelijke vorming betrekking hebben, zijne stem uit te brengen, want tot de ondersteuning van de daarbij opgenoemde inrigtingen wordt men evenmin door de wet verpligt als ten aanzien van den post in kwestie, op welke laatste omstandigheid een der sprekers heeft gewezen als een zijner argumenten tot bestrijding heeft gebezigd.

De heer *Menso* zegt, dat er geen strijd is over een beginsel, daar men subsidiën verleenen wil, maar tot een minder bedrag. Spr. weet echter niet op welken grond? Spr. heeft voor de tegenwoordige hoegrootheid der sommen ook geen grond, maar toch dezen, dat het jaren zoo geweest is, en niet gebleken is, dat de post te groot was. Is er niet zooveel noodig, dan zullen Gedep. St. het niet uitgeven. Men moet er echter over kunnen beschikken voor het geval dat de behoefte bestaat, omdat die gemeenten, welke nog geene subsidie hebben gehad en in het geval komen dat zij die noodig hebben, geacht moeten worden daarop een verkregen regt te hebben, daar er 40 jaren subsidiën verleend zijn waartoe zij opcenten hebben bijgedragen. Spr. wil ook niet komen in den strijd over de verhouding tusschen Kerk en Staat, maar het is toch waarheid dat de Staat, behalve uit het fonds voor noodlijdende kerken, dezen, even als de provincie, ook nog hulp verleent, en waarom zou men dan nu de som op de helft brengen? Men zou daardoor slechts het vermogen van Gedep. Staten beperken om hulp te verleenen als die noodig is.

(*Vervolg hierna*).

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.